

بهزاد محمدی مدیرعامل شرکت ملی صنعت پتروشیمی: | توسعه کورکورانه ممنوع / هوشمندسازی پتروشیمی تنها راه ماندن در بازارهای جهانی است

معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی تنها راه ماندن در بازارهای جهانی را هوشمندسازی توسعه صنعت پتروشیمی می‌داند و معتقد است: برای جذابیت صنعت پتروشیمی باید نگاهمان به نگاه جهانی نزدیک باشد و توسعه کورکورانه و اجرای پروژه‌هایی با طول زمان بسیار باید کنار گذاشته شود.

نیم‌ساعت زمان برای گفت‌وگو با بهزاد محمدی، مدیرعامل شرکت ملی صنعت پتروشیمی تعیین شده است؛ مدیری که به تهیه و ارائه محتوای کامل براساس واقعیت‌های روز و چشمانداز آینده مشهور است و در همه نشست‌ها و برنامه‌های خود با اطلاعات کامل و مستدل حضور می‌یابد. او می‌گوید: این روش ابزاری برای تحقق و ریل‌گذاری توسعه صنعت پتروشیمی به‌ویژه برای جذب سرمایه‌گذاران است.

محمدی در فرصت کوتاه این گفت‌وگو از شاگرد اولی پتروشیمی‌ها در نیما، مشکلات تحریم، رفع دغدغه متانول مازاد، تأثیر کرونا بر بهره‌برداری ۱۶ طرح در سال ۹۹، آخرین وضع و برنامه‌های امسال صنعت پتروشیمی، طرح‌های پیشران صنعت پتروشیمی و سرانجام در یک جمله درباره آینده پتروشیمی می‌گوید: «اگر حواسمان جمع باشد خوب و اگر نباشد بد.»

پاسخ معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی به پرسش‌های ما را در ادامه بخوانید:

آقای مهندس، صنعت پتروشیمی سال ۹۸ را چگونه پشت سر گذاشت؟

مقدار تولید سالانه صنعت پتروشیمی از آنجا که پارسال طرح جدیدی به مجتمع‌های پتروشیمی کشور اضافه نشد، تقریباً مشابه سال ۹۷ بوده است؛ از حدود ۳۱ میلیون تن تولید محصول نهایی در سال ۹۸، ۲۳ میلیون تن صادر و ۸ میلیون تن در بازار داخلی عرضه شد که ۲ میلیون تن آن اوره و حدود ۶ میلیون تن آن به بورس و صنایع کشور عرضه شده است.

با توجه به اینکه قیمت محصولات پتروشیمی پارسال به‌طور میانگین ۳۰ درصد کاهش یافت، بنابراین مجموع درآمد صنعت پتروشیمی ۱۴۰۵ میلیارد دلار بود که از این میزان ۹۰۵ میلیارد دلار از بخش صادرات و ۵ میلیارد دلار از بازار داخلی به‌دست آمد.

اما نکته حائز اهمیت این است که صنعت پتروشیمی ایران با وجود همه مشکلات در سال ۹۸، افزون بر اینکه توانست تعهد خود به سامانه نیما را محقق کند، ۲۲ درصد بیشتر از سقف تعهد به نیما پرداخت کرد. بدان معنا که این صنعت باید در سال ۹۸ حدود ۷۰۶ میلیارد دلار ارز صادراتی را به نیما عرضه می‌کرد، اما این رقم به ۸۰۲ میلیارد دلار افزایش یافت که این موضوع در نوع خود قابل توجه است. یعنی صنعت پتروشیمی در عمل شاگرد اول نیما شد.

پارسال شاهد شدیدتر شدن تحریم‌ها علیه ایران و صنعت پتروشیمی بودیم. بزرگ‌ترین چالشی که صنعت پتروشیمی با توجه به این شرایط با آن روبه‌روست، چیست؟

بزرگ‌ترین چالش این صنعت با حاد شدن شرایط تحریم، افزایش هزینه‌های صادراتی بالاخص در حوزه حمل بود، در غیر این صورت سال ۹۸ سال موفق از نظر میزان تولید محصولات پتروشیمی بود و هیچ مشکلی در تولید وجود نداشت و برنامه پیش‌بینی‌شده به‌طور کامل محقق شد.

شیوع ویروس کووید-۱۹ چگونه تأثیری بر صنعت پتروشیمی نداشته است؟

شیوع ویروس کرونا در پایان سال ۹۸ سبب کاهش شدید تقاضا شد. هم‌زمان کاهش مصرف فرآورده و کاهش تقاضای نفت خام در دنیا به کاهش ۴۰ درصدی تقاضای محصولات پتروشیمی نیز انجامید که البته آثار آن در سال جدید دیده شد. هم‌اکنون وضع نسبت به اسفندماه رو به بهبودی است و در حال حاضر معاملات در بورس در مقایسه با فروردین پارسال ۱۷ درصد کاهش یافته است.

با توجه به اینکه صنعت پتروشیمی بهره‌برداری از ۱۶ طرح را در

برنامه امسال خود دارد، به نظر شما بهره‌برداری از این طرح‌ها تحت‌الشعاع این ویروس قرار نمی‌گیرند؟

اشاره درستی کردید. بهره‌برداری از ۱۶ طرح پتروشیمی برای سال ۹۹ برنامه‌ریزی شده است که با افتتاح این طرح‌ها تولید محصول نهایی سال ۹۹ صنعت پتروشیمی از ۳۱ به ۳۷ میلیون تن می‌رسد. اما در پاسخ پرسش دوم باید بگویم احتمال دارد تکمیل چهار طرح از این طرح‌ها تحت‌الشعاع شیوع ویروس کرونا قرار گیرد، اما به‌طور قطع امسال ۱۲ طرح یعنی حداقل هر ماه یک طرح به بهره‌برداری خواهد رسید.

بهره‌برداری از طرح‌های جدید ظرفیت تولید صنعت پتروشیمی را چه مقدار افزایش می‌دهد؟

بهره‌برداری از ۱۲ طرح، ۲۰ میلیون تن و ۱۶ طرح ۲۵ میلیون تن به ظرفیت این صنعت می‌افزاید و ظرفیت کل صنعت پتروشیمی کشور به‌طور قطع از ۶۶ میلیون تن کنونی در پایان سال به ۸۶ میلیون تن می‌رسد.

ارزش سرمایه‌گذاری این طرح‌ها چه میزان است؟

حجم سرمایه‌گذاری در این ۱۶ طرح که در برنامه بهره‌برداری تا پایان سال ۹۹ هستند حدود ۱۲ میلیارد دلار است.

چه طرح‌هایی امسال به بهره‌برداری می‌رسند؟

طرح‌های متانول کاوه، بوشهر، الفین ایلام، پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس، کیمیا پارس خاورمیانه، اوره و آمونیاک لردگان، اوره و آمونیاک مسجدسلیمان، هگمتانه، پتروکیمیای ابن سینا، اکسیر حلال عسلویه، میاندوآب، دی‌آریا پلیمر، پالایش پارسین سپهر، آرتا انرژی، پتروپالایش کنگان و سبلان طرح‌هایی هستند که بیشک در برنامه بهره‌برداری سال ۹۹ هستند.

آیا سبد محصولات پتروشیمی امسال متنوع‌تر می‌شود؟

بله. یکی از طرح‌های خوب و جذاب که برای ۱۰ سال غیرفعال بود و در یکی دو سال اخیر فعال شده، طرح هگمتانه است. این طرح تولیدکننده پی‌وی‌سی گرید پزشکی است که تاکنون در کشور تولید نمی‌شده است. همچنین طرح اکسیر حلال نیز تولیدکننده پنتان و هگزان خواهد بود که در صنعت پتروشیمی از جمله محصولات جدید هستند.

تکمیل بقیه طرح‌های جهش دوم صنعت پتروشیمی تأمین سرمایه شده‌اند؟

برای مقدار باقی مانده سرمایه مورد نیاز قرار شده است که از منابع ریالی استفاده شود و مشکل جدی از بابت مسائل مالی در طرح‌های جهش دوم وجود ندارد. از طرفی نیز چون بیشتر طرح‌ها متعلق به هلدینگ‌های پتروشیمی است می‌توانند طرح‌ها را تکمیل کنند.

با توجه به اینکه چند طرح متانولی در جهش دوم و سوم صنعت پتروشیمی به بهره‌برداری می‌رسند و کشور با مازاد متانول روبه‌رو خواهد بود، آیا راهکاری برای رفع این موضوع اندیشیده شده است؟

در توسعه این صنعت باید بیش از پیش برای افزایش توسعه هوشمند صنعت پتروشیمی گام برداشته شود که با این هدف از ابتدای امسال طرح‌های پیشران صنعت تعریف شد. طرح‌های پیشران چند ویژگی دارند که قطع واردات محصولات از خارج با تولید آن در داخل، ایجاد رونق و اشتغال جذاب در صنایع پایین‌دستی پتروشیمی و بهبود زنجیره ارزش و تولید محصولات با ارزش‌تر از اصلی‌ترین ویژگی‌های آن است.

پیاده‌سازی بسته‌های سرمایه‌گذاری طرح‌های پیشران با برگزاری نشست‌های متعدد با وزیر نفت، در چهار شاخه متانول، پروپیلن، اتیلن و بنزن به‌عنوان مهم‌ترین برنامه توسعه صنعت پتروشیمی در دستور کار قرار گرفت. به این منظور با توجه به اینکه با بهره‌برداری از طرح‌های جدید متانولی در جهش دوم و سوم پتروشیمی، کشور با مازاد متانول روبه‌رو خواهد شد، بنابراین بسته‌های سرمایه‌گذاری برای به‌کارگیری متانول مازاد به‌منظور تولید پروپیلن و رفع نیاز کشور به این محصول متمرکز شدند.

ایران سال‌هاست که با کمبود پروپیلن مواجه است. تولید پروپیلن ایران در سال ۱۴۰۴ (۲۰۲۵) ۴ درصد از مجموع محصولات تولیدی پتروشیمی در کشور خواهد بود، در صورتی که این رقم در کل دنیا به ۱۸ درصد، در چین به ۲۱ درصد، در آمریکا به ۱۷ درصد و در عربستان به ۱۶ درصد می‌رسد.

تولید پروپیلن در کشور هم‌اکنون در چه وضعی است؟

هم‌اکنون با تولید ۹۸۵ هزار تن پروپیلن از پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌های کشور، کمبود ۱۷۵ هزار تنی این محصول در کشور وجود دارد که در سال ۱۴۰۴ میزان تولید پروپیلن به ۱۹۵۰ هزار تن خواهد رسید، در صورتی که با کمبود سالانه حدود ۷۰۰ هزار تن پروپیلن روبه‌رو خواهیم بود، بنابراین گام نخست طرح‌های پیشران با متانول و پروپیلن آغاز شد که ریل‌گذاری بسیار خوبی برای صنعت پتروشیمی است

و نمای صنعت پتروشیمی کشور را از تولید حجیم و ارزان به سمت محصولات راهبردی و ارزشمند خواهد برد.

مسیر این توسعه به چه صورت خواهد بود؟

برای توسعه و تولید حداقل ۳ تا ۳.۵ میلیون تن پروپیلن در کشور دو خط پروپیلن در نظر گرفته شده است؛ نخست خط جنوب به مرکز یعنی از عسلویه به مرودشت که شرکت ملی صنایع پتروشیمی توسعه‌دهنده آن خواهد بود. به این صورت که با مازاد متانول در عسلویه، پروپیلن تولید و به خط ۴۳۰ کیلومتری، پروپیلن تزریق می‌شود که با انتقال به مرودشت و ذخیره‌سازی در یک هاب ذخیره‌سازی، از طریق حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای به‌منظور توسعه زنجیره پروپیلن در شهرهای استان فارس، جنوب اصفهان و استان‌های اطراف توزیع می‌شود.

دوم، خط البرز که در امیرآباد از گاز طبیعی پروپیلن تولید خواهد شد و از امیرآباد نکا به منطقه دامغان منتقل و با ایجاد مخازن ذخیره‌سازی در دامغان به‌منظور توسعه صنایع پایین‌دست پروپیلن در استان‌های خراسان شمالی، رضوی و جنوبی و سمنان و مناطق اطراف توزیع خواهد شد.

از طرفی دیگر طرح GTTP اسلام‌آباد غرب نیز از سوی شرکت ملی صنایع پتروشیمی در غرب کشور به‌منظور توسعه زنجیره پروپیلن اجرا می‌شود. همه این طرح‌ها GTTP (گاز به پروپیلن) یا MTP (متانول به پروپیلن) خواهند بود که هر دو این طرح‌ها به‌منظور توسعه زنجیره پروپیلن و بی‌نیازی کشور از واردات اجرا می‌شوند. این طرح، طرح بسیار ماندگاری در کشور است که امیدوارم در دولت دوازدهم اجرای آن آغاز شود. اجرای این طرح می‌تواند آهنگ توسعه صنعت پتروشیمی را به سمت توسعه هوشمند سوق دهد و محصولات باارزش‌تری متناسب با نیاز داخلی تولید خواهد شد.

توسعه زنجیره پروپیلن چه تأثیری در متنوع‌سازی سبد محصولات خواهد داشت؟

امروز از پروپیلن تنها دو محصول PP و PEH در کشور تولید می‌شود که نهایتاً در سال ۱۴۰۴ با افتتاح طرح‌های جدید به چهار محصول افزایش می‌یابد. با اجرای طرح‌های پیشران، از شاخه پروپیلن ۱۲ محصول متنوع، با ارزش و وارداتی برای صنایع پایین‌دستی تولید خواهد شد.

لازم است یادآوری کنم که همه طرح‌های MTP و GTTP با دانش فنی شرکت

پژوهش و فناوری پتروشیمی انجام می‌شود. طرح‌های پروپیلن از متانول در عسلویه ۴۷۰ هزار تنی و طرح‌های خط شمال هم ۱۲۰ هزار تنی است و لایسنس‌های هر دو در شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی وجود دارد و نیازی به دانش فنی خارجی نیست، بنابراین این طرح‌ها، طرح‌هایی هستند که به‌طور حتم انجام می‌شوند و دیگر نیازی نیست چند سال منتظر فناوری بود.

و آینده پتروشیمی از نظر شما؟

اگر حواسمان جمع باشد خوب و اگر نباشد بد. باید به پایداری و کیفی‌سازی صنعت پتروشیمی کشور کمک شود. این صنعت در این چند ساله خیلی عالی بوده و حجم تولید کرده است، اما باید هوشمند بود که در دنیا چه می‌گذرد، آنها کجایند و ما کجا.

با تلاش در توسعه دانش‌های فنی باید توسعه صنعت را به سمت محصولات متنوع با ارزش افزوده بالا و به سمت تکمیل زنجیره مصرف داخل برد تا وضع صنعت پتروشیمی کشور جذاب شود. باید نگاهمان به نگاه جهانی نزدیک باشد تا توسعه درست باشد. توسعه کورکورانه و اجرای پروژه‌هایی با زمان‌های بسیار طولانی باید کنار گذاشته شود، زیرا جذابیت خود را پس از چند سال در دنیا از دست خواهند داد، بنابراین باید به سمت هوشمندسازی توسعه صنعت پتروشیمی پیش رفت که این تنها راه برای ماندن در بازار جهانی است.

سما نه بیدمشک

کد خبر 303266